Naziv istraživanja: Mišljenja i stavovi učenika VII. razreda 2017.-18. o problemima ovisnosti

Provoditelj: OŠ "Ljudevit Gaj"

Godina provedbe: 0

Kratki sadržaj:
Ispitati mišljenja i stavove učenika 7. razreda osnovne škole o problemima ovisnosti: prisutne predrasude, prakticiranje odgojnog roditeljskog stila, osobnim problemima adolescenata i stupanj povjerenja prema odrasloj populaciji, noćnim izlascima , stav "opravdanosti" razloga za konzumaciju sredstava ovisnosti te samoprocjenu osobnosti ispitanika.

Istraživanje provedeno među:
Učenicima

Financijski podržano od:

Ciljevi istraživanja:
Temeljem dobivenih kvantitativnih podataka stvoriti okvir za planiranje sadržaja preventivnog djelovanja s pozicija škole i obitelji.

Metode istraživanja:
Anonimni anketni upitnik

Uzorak:
23 učenika 7. razreda osnovne škole

Rezultati istraživanja:
Cilj ovog istraživanja bio je ispitati mišljenja i stavove učenika 7. razreda prema sredstvima ovisnosti. Dobiveni rezultati ukazuju da su u prevenciji kod velikog dijela učenika prisutne predrasude osobito u području:
riziku na konzumaciju obzirom na potpunu ili nepotpunu obitelj,
materijalni status obitelji,
obrazovnoj razini roditelja
zabludu o povećanoj razini odgovornosti obzirom na kronološku dob djeteta te dostupnosti droga na našem području

Istraživanje je pokazalo da je u ovoj skupini ispitanika češće prisutno eksperimentiranje s alkoholom i(li) cigaretama, koja dolaze iz obitelji u kojima su sami roditelj/i konzumenti (bez obzira na druge članove obitelji), ali su povećani rizici na konzumaciji u kasnoj adolescenciji obzirom na trenutno relativno nisku razinu samopouzdanja učenika te mogući pritisak vršnjaka.

Bez obzira na obrazovnu razinu roditelji mogu biti uspješni u prevenciji ukoliko prakticiraju efikasne odgojne stilove. Iako u odgoju prevladava poželjan „topli i strogi“ odgojni stil (74% obitelji), ipak još uvijek (26%) roditelja prakticira nedjelotvorne odgojne stilove. Poznato je da „Autoritativni odgojni stil u kojem roditelji postavljaju jasna pravila ponašanja djeteta, ali uz objašnjenja; gdje postoji kontrola u kojoj se poštuje osobnost djeteta odgaja neovisnu, samopouzdanu djecu, s boljim akademskim uspjehom koja imaju zdrav socijalni razvoj i otporna su na rizike koji proizlaze iz druženja s vršnjacima dok hladni i strogi ili popustljivi roditelji koji odobravaju sve djetetove postupke odgajaju nezrelu djecu koja se slabije snalaze u susretu s izazovima.“

Dobro je imati na umu da je danas droga relativno jeftina jer je onečišćena , a time i dostupnija svoj djeci bez obzira na ekonomski status obitelji. Suprotno mišljenje (prisutno kod 40% djece) može stvoriti osjećaj lažne sigurnosti od rizika neželjenog konzumiranja. Također dužnost je roditelja voditi brigu o kvaliteti slobodnog vremena djece. Osobni problemi djece u adolescentskoj dobi su česti i višestruki, a mogu biti uzrokom posezanju za sredstvima ovisnosti kao psihološkom potporom. O njima treba svakodnevno razgovarati jer nisu očiti na prvi pogled, a u svezi su

sa :
A) RODITELJIMA: najčešće navode: „nemaju razumijevanja za mene“ 43% „pomanjkanje razgovora“ 30% koje najčešće i uvjetuje nerazumijevanje članova obitelji pa se stvara dojam otuđenosti u obiteljima.
B) ŠKOLOM: izraženi su „problemi vezani za školski uspjeh“ 39 %, „strah od ispitivanja“ 48%, te „preopterećenost školom“ 22%.

Smislenim planiranjem dnevnih i tjednih aktivnosti učenika, racionalnom organizacijom učenja, te održavanjem radne discipline ovi bi se problemi ublažili.
C) DRUŠTVOM: uz „osjećaj neprihvaćenosti u društvu“ 39%, osjećaj nesigurnosti u društvu“ 35%, „različito stajalište u svezi s ponašanjem“ 35% tišti ih razarajući „osjećaj manje vrijednosti“ 25% te „usamljenost“ 17%.
D) PROBLEMI SA SAMIM SOBOM prisutni su kao:„nezadovoljstvo fizičkim izgledom“48%,„osobna neuspješnost“43%, te nezadovoljstvo svojim osobinama 22%

Začuđuje podatak da više od petine (22%) učenika ne bi u rješavanju problema zatražili pomoć ili savjet od roditelja, nego od prijatelja ili drugih osoba čime se šalje poruka straha ili nepovjerenja prema roditeljima.

Polovina učenika procjenjuju da je Zakon o zabrani prodaje duhana i alkoholnih pića osobama mlađim od 18 godina djelotvoran, a praksa je pokazala da ga se zbog pomanjkanja kontrole još uvijek svakodnevno krši, pa kao takav sam po sebi nije mjerilo za sigurno odrastanje djece. Iako su to činjenice otkako je Zakon na snazi osobno pozdravljam medijsku popraćenost primjene i kontrole ovoga problema.

Upitani za opravdanost razloga zašto ljudi piju, puše ili uzimaju drogu u ovoj generaciji učenika smanjena je tolerancija na opravdanost konzumacije u odnosu na ranija ispitivanja, iako još uvijek u velikoj mjeri odobravaju sljedeće „razloge“: „dobro se naspavati“ 44%, „biti kreativniji“ 39%, „postići bolje rezultate u športu“ 35%, „probati kako to izgleda“ 35%, što govori da je preventivno i kontinuirano, potrebno posvetiti puno pozornosti ovoj problematici kako bi djeca razbila predrasude da je droga pozitivan stimulans koji život čini lakšim.

Iako gotovo svi učenici misle da su oni sami pa i njihovi roditelji dovoljno upoznati o štetnosti droga, u ovom području znanja nikada dosta jer se na tržištu neprekidno javljaju nove, lako dostupne, a vrlo štetne droge (čak u obliku osvježivača zraka). Prema podacima Ureda za droge RH na prostoru Republike Hrvatske svakodnevno se javljaju nove sintetske droge čije djelovanje još nisu odgonetnuli ni najbolji stručni timovi, pa trovanje takvima sredstvima sve češće ima smrtni ishod.

Prema osobnim izjavama učenika „nitko nije probao drogu“, „s njom došao u kontakt“, a uglavnom se niti „ne druže se s vršnjacima koji su konzumenti“ dobro je prisjetiti se dobrih zaštitnih mjera, a to su: snažne i pozitivne obiteljske veze, roditeljsko nadgledanje dječjih aktivnosti i njihovih druženja, postavljanje jasnih pravila ponašanja i dosljedno praćenje njihovog provođenja te stvaranje snažnih veza s institucijama u koje su djeca uključena; škole, klubovi …

Na pitanje „Što bi učinio da znaš da netko od tvojih prijatelja uzima drogu?“ najveći broj anketiranih učenika već tradicionalno bi „razgovarao s njim i pokušao mu pomoći“ 65% ili bi „rekli prijateljima i zajedno bismo mu pokušali pomoći“ 52%, ali to je pogrješan stav jer vršnjaci ne mogu biti terapeuti već se i sami izlažu riziku da budu uključeni u krug ovisnika.

Pohvalno je da bi se 30% učenika ohrabrilo i odlučilo „obavijestiti njegove roditelje“ što treba pozdraviti jer najčešće roditelj zadnji i (pre)kasno saznaje za najdelikatnije probleme svoje djece.

Iako 53% učenika smatra samog konzumenta odgovornim za ovisnost, a njih 22% odgovornost pripisuje roditeljima. Primjetno je da u obiteljskom odgoju kod djece izostaje povjerenje u figuru roditelja, osobito oca (svega 8% djece bi svoje najozbiljnije probleme povjerilo ocu!), ali i majke 57%) učenika bi joj povjerilo svoje najozbiljnije probleme) pa se stvara dojam da su u percepciji određenog broja učenika roditelji „u sjeni“. 13% djece bi svoje probleme povjerilo radije bratu ili sestri, a 22% djedu ili baki. Također samo 52% djece smatra da ih roditelji „poznaju potpuno“, a 44% „dovoljno“ da bi na vrijeme mogli primijetiti da su „skrenuli s puta“. Je li to „dovoljno“ zaista dovoljno? Zato je nužno je izgrađivati putove povjerenja između djece i oba roditelja.

Zabrinjava podatak da čak 52% djevojčica i dječaka ima iskrivljenu sliku o sebi i svijetu čime su izloženi visokom faktoru rizika na traženje psihološke potpore u sredstvima ovisnosti.

Zbog toga je nužno poraditi na podizanju samopoštovanja djece kao i poruke da se do uspjeha dolazi trudom i odricanjem jer su, najvjerojatnije, mediji kroz reklame nametnuli djeci sliku svijeta o „uspjehu bez truda“.

Važno je imati na umu da se i u našim prostorima rizik o ovisnosti značajno proširuje; osobito na kockanje i klađenje, igre na sreću, te ovisnost o računalu – internetu, zatim o televiziji i hrani što djeci nije dovoljno poznato kao i na prisutnost novih, na žalost lako dostupnih droga.

I na kraju; djeca u Brodsko-posavskoj županiji koja ima 110 kilometara državne granice već samom činjenicom da su tu četiri legalna granična prijelaza prema Bosni i Hercegovini, (kao i brojne mogućnosti ilegalnog prijelaza) su dodatno izložena riziku jer je trgovina drogom uz trgovinu oružjem najunosniji posao pa mogu postati laka meta preprodavača droge.

Korištena literatura tijekom istraživanja i reference u kojima su rezultati objavljeni:

* Eda Vujević, Droga opća opasnost, II. izmijenjeno i dopunjeno izdanje, LUKANA, Split,1998.
* Lasta Unković i dr.sc.Marijana Majdak;Zlouporaba opojnih droga među adolescentima na području grada Splita, Napredak 1/2010., HPKZ, Zagreb, 2010.
* Adaptirani anketni upitnik iz 2000. godine